

פרשת ויגש, מועדון דורות, פרשת שבוע, אקטואליות, ד"ר חזות גבריא

נאום המלך, מקורות

בראשית פרק מד

(א) וַיֵּצֵא אֶת-אֲשֶׁר עַל-בֵּיתוֹ לְאֹמֶר מִלֵּא אֶת-אֲמֹתַחַת הָאֲנָשִׁים אֲכָל כְּאֲשֶׁר יוֹכְלוֹן שְׂאֵת וְשִׁים כְּסֹף-אִישׁ בְּפִי אֲמֹתַחַתוֹ :

(ב) וְאֶת-גְּבִיעֵי גְבִיעַ הַכֶּסֶף תְּשִׂים בְּפִי אֲמֹתַחַת הַקֶּטָן וְאֶת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כַּדָּבָר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר :

(ג) הַבֶּקֶר אִוֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה וְחִמְרֵיהֶם :

(ד) הֵם יֵצְאוּ אֶת-הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וַיֹּסֵף אָמַר לְאֲשֶׁר עַל-בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף אַחֲרַי הָאֲנָשִׁים וְהַשְׁגֵּתֶם וְאֲמַרְתֶּם אֲלֵהֶם לָמָּה שְׁלַמְתֶּם רְעָה תַּחַת טוֹבָה :

(ה) הַלּוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתַּה אֲדֹנָי בּוֹ וְהוּא נָחַשׁ יִנְחַשׁ בּוֹ הֲרַעְתֶּם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם :

(ו) וַיִּשְׁגְּמוּ וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :

(ז) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנָי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲלִילָה לַעֲבֹדֶיךָ מַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה :

(ח) הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מִצְאָנוּ בְּפִי אֲמֹתַחַתֵּינוּ הִשִּׁיבֵנו אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאִידָּה נִגְנַב מִבַּיִת אֲדֹנָיִךְ כְּסֹף אֶן זָהָב :

(ט) אֲשֶׁר יִמְצָא אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וְמֵת וְגַם-אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לְאֲדֹנָי לַעֲבָדִים :

(י) וַיֹּאמֶר גַּם-עַתָּה כַּדְּבָרֵיכֶם כִּרְהוּא אֲשֶׁר יִמְצָא אִתּוֹ יִהְיֶה-לִּי לְעֹבֵד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּים :

(יא) וַיִּמְהָרוּ וַיִּוָּרְדוּ אִישׁ אֶת-אֲמֹתַחַתוֹ אֲרָצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמֹתַחַתוֹ :

(יב) וַיִּחַפְּשׂ בַּגְּדוֹל הַחֵל וּבִקְטָן כִּלְהָ וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאֲמֹתַחַת בְּנִימָן :

(יג) וַיִּקְרְעוּ שְׂמֹלְתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל-חֻמְרוֹ וַיִּשָּׁבוּ הָעִירָה :

(יד) וַיָּבֵא יְהוֹדָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹדְנוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אֲרָצָה :

(טו) וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה-הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַלּוֹא יָדַעְתֶּם כִּי-נִחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי :

(טז) וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה מַה-נֹּאמַר לְאֲדֹנָי מִהַנְּדַבֵּר וּמִהַנְּצַטְטֵק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת-עֵזְרוֹ עֲבָדֶיךָ הַנְּנוּ עֲבָדִים לְאֲדֹנָי גַּם-אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר-נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּנָדוֹ :

(יז) וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּנָדוֹ הוּא יִהְיֶה-לִּי לְעֹבֵד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל-אֲבִיכֶם :

1. בראשית פרק יח

(כג) וַיִּגֶשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם-רָשָׁע :

(כד) אוֹלַי יִגֶשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הֲאֵף תִּסְפָּה וְלֹא-תִשָּׂא לְמַקְוִים לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצְדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה :

(כה) חֲלִלָה לָּךְ מַעֲשׂוֹת! כַּדָּבָר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם-רָשָׁע וְהִנֵּה כַּצְדִיק כְּרָשָׁע חֲלָלָה לָּךְ הַשֵּׁפֵט כְּלִי-אֲרָץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט :

(כו) וַיֹּאמֶר קִיּוֹק אִם-אֲמַצָּא בְּסֹדִם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי לְכָל-הַמְקוֹם בְּעִבְרָם :

(כז) ויען אברהם ויאמר הנהגא הולתלי לדבר אל־אדני ואנכי עפר ואפר.....

(לג) וילך יקח פֶּאֶשֶׁר כֶּלֶה לְדַבֵּר אֶל־אֲבִרְהָם וְאֲבִרְהָם שָׁב לְמִקְמוֹ :

2. בראשית פרק מד

(יח) ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר־נא עבדך דבר באזני אדני ואל־יחר אפך בעבדך כי כמוד כפרעה :

(יט) אדני שאל את־עבדיו לאמר היש־לכם אב או־אח :

(כ) ונאמר אל־אדני יש־לנו אב זָקוֹן וְיָלֵד זְקֵנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבָדוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אָהָבוֹ :

(כא) ותאמר אל־עבדך הורדְהוּ אֵלַי וְאֶשְׁיֶמָה עֵינֵי עָלָיו :

(כב) ונאמר אל־אדני לא־יוכל הנער לעזב את־אביו ועזב את־אביו וַמָּת :

(כג) ותאמר אל־עבדך אִם־לֹא יֵרָד אֲחִיכֶם הַקָּטָן אֲתִכֶּם לֹא תִסָּפוּן לְרְאוֹת פָּנָי :

(כד) ויהי כי עלינו אל־עבדך אָבִי וַנִּגְדַּלְוֹ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנָי :

(כה) ויאמר אביו שבו שברו־לנו מעט־אֶכֶל :

(כו) ונאמר לא נוכל לרדת אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטָן אֲתָנוּ וַיִּרְדְּנוּ כִּי־לֹא נוֹכַל לְרְאוֹת פָּנָי הָאִישׁ וְאָחִינוּ הַקָּטָן אֵינְנוּ אֲתָנוּ :

(כז) ונאמר עבדך אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם וְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יִלְדֶה־לִי אִשְׁתִּי :

(כח) ויצא הָאָחִד מֵאֵתֵי וְאָמַר אֶף טָרֶף טָרֶף וְלֹא רֵאִיתִיו עַד־הַנָּה :

(כט) ולקחתם גַּם־אֶת־זֶה מֵעַם פְּנֵי וְקָרְהוּ אֶסּוּן וְהוֹרְדְתֶם אֶת־שִׁיבְתֵי בְרָעָה שְׂאֵלָה :

(ל) ועתה כבאֵלֵי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אֲתָנוּ וְנִפְשׁוּ קְשִׁירָה בְּנִפְשׁוֹ :

(לא) והִלָּה כְּרֵאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנְּעַר וְמָת וְהוֹרִידוּ עַבְדְּךָ אֶת־שִׁיבְתֵי עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה :

(לב) כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־הַנְּעַר מֵעַם אָבִי לְאִמֶּר אִם־לֹא אָבִיאָנוּ אֵלֶיךָ וְחִטָּאתִי לְאָבִי כִּלְהִימִים :

(לג) ועתה יִשְׁבַּגָּא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנְּעַר עַבְדֵי לְאֲדֹנָי וְהַנְּעַר יַעַל עִם־אָחִיו :

(לד) כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אֲתֵי פֶן אֶרְאֶה בְרַע אֶשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי :

3. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת ויגש

(ה) [מד, יח] ד"א ויגש אליו יהודה שנגש בתוכחות בי אדוני אל תעבור עלינו מדת הדין, ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ראוי היה לומר לפני אדוני, אלא מלמד שהיה מדבר אחת קשה ואחת רכה, כי כמוד כפרעה כשם שפרעה רבך אוהב נשים ומחמדן כך אתה ראית לבנימן שהוא יפה תואר ואתה מחמדו להיות לך לעבד, דבר אחר כי כמוד כפרעה כשם שאתה ופרעה גדולים במקומכם כך אנו גדולים במקומנו, אדוני שאל את עבדיו, א"ל מתחילה בעלילה באת עלינו מכמה מדינות ירדו למצרים לשבור אוכל ולא שאלת אחד מהן, שמא בתך באנו ליקח או אחותינו אתה סבור לישא אעפ"כ לא כסינו ממך דבר, ...

4. בראשית רבה (וילנא) פרשת ויגש פרשה צג

כי כמוד כפרעה, מה פרעה גוזר ואינו מקיים אף את גוזר ואיך מקיים, מה פרעה להוט אחר הזכרים אף אתה כן, מה פרעה מלך ואתה שני לו בארץ מצרים, כך אבא מלך בארץ כנען ואני שני לו, ואם שולף אני את חרבי ממך אני מתחיל, ובפרעה רבך אני מסיים